

Károli Gáspár Református Egyetem Állam-és Jogtudományi Kar
Büntetőjogi, Büntető Eljárásjogi és Büntetés-végrehajtási Jogi Tanszék

OTDK - dolgozat

Profilalkotás hazánkban és külföldön

Írta: Cseh Katalin, V. évfolyam
Konzulens: Dr. Deres Petronella, egyetemi docens

2012

TARTALOMJEGYZÉK

1. Profilalkotás definíciója.....	3
2. Pszichológia szerepe a profilalkotásban	3
3. A profilalkotás irányzatai.....	6
3.1. Diagnosztikus értékelés:	6
3.2. Bűnügyi nyomozati elemzés	7
3.3. Nyomozati pszichológia	7
3.4. Viselkedéses bizonyítékelemzés	7
4. Magyarországon a profilalkotás.....	8
4.1. A „bolti sorozatgyilkos”	8
4.2. A profil megalkotása	11
5. A nyomozás során szerzett adatokból a profilalkotásig	14
6. Profilalkotás külföldön	15
6.1. Amerikai Egyesült Államokban a profilalkotás.....	19
6.2. Egyesült Királyságban a profilalkotás.....	21
7. Profilalkotás a külföldi gyakorlatban	21
7.1. Az eset ismertetése	22
7.2. Hogy történik egy ilyen ügyben a nyomozás?.....	23
8. Befejezés.....	24
9. Felhasznált irodalom:	26

1. Profilalkotás definíciója

A profilalkotás fogalmát egyértelműen meghatározni nem lehet. Ez a módszer világszerte gyerekcipőben jár. Profilelemzést olyan bűncselekményeknél lehet készíteni, ahol az elkövető által fizikai erőszaknak a nyomainak vannak a helyszínen, vagyis az elkövető és az áldozata között kialakult valamilyen kapcsolat. Ez a módszer alkalmas emberölés, rablás, szexuális jellegű erőszakos bűncselekmények sorozatai esetén az elkövető meghatározására. Bármely profil esetén a kulcsszó a valószínűség, illetve a „találati pontosságban” rejlik. A profilelemzés olyan jellemezőket ad meg egy ismeretlen elkövetőről és cselekményről, ami alapján a nyomozás megindítható.¹

2. Pszichológia szerepe a profilalkotásban

Ez a módszer több tudományterületet is felhasznál az ismeretlen tettes felderítéséhez, úgymint a pszichológiát, pszichiátriát, pszichopatológiát, szociológiát. A pszichológia szerepe a profilalkotásban nagyon jelentős. A személyiség az egyén jellegzetes gondolkodási, érzelmi és viselkedési mintáit jelenti, ezek határozzák meg az egyén személyes stílusát. A személyiségek az egyéni különbségek, vagyis az egyének egymástól való különbségét jelenti. A személyiség meghatározása nagyon fontos az anyagi és eljárásjogban, illetve hogy a kriminalisztikában is tisztázzák. Az anyagi jog területén büntetőjogi tényállás tartalmazhat olyan elemeket, amelyek nélkül nem tud megvalósulni a tényállás, ez alatt értem az elkövetés helyét, idejét, módját, eszközét stb. A büntetőeljárásban a bizonyítással kapcsolatban merül fel a személyiség (tanúvallomás). A kriminalisztika számára nélkülözhetetlen egy sikeres bűnfelderítéshez a személyiség ismerete. A bűnelkövetők jellegzetességei a motívum, a célzat, a szándék, a tettes különböző viselkedésformái, szokásai, erkölcsi értékrendje, érzelmi reakciója, intelligenciája, fizikai tulajdonságai, lakókörnyezete, szociális hovatartozása. A pszichológusnak a nyomozásban speciális szerepe van, más módszerekkel és vizsgálati szempontok figyelembevételével közelíti meg az ismeretlen elkövető megismerését. Nem a bűncselekmény elkövetésére kíváncsi, hanem a tettes és az áldozat személyiségére. A nyomozásban részt vevő pszichológus elkészíti a személyiségprofilt, amelyben megtalálható a bűncselekmény rekonstruálása az elkövetőhöz kötve, a sértett személyiségstruktúráját, és az elkövetőnek a bűncselekménnyel való kapcsolatát.² Megállapítható, hogy a profilalkotás az elkövető legfőbb személyiség-és viselkedésbeli jellemzőinek rekonstrukciója cselekmények pszichológiai szempontú elemzése alapján.

A profilalkotással nem konkrét személyt jelöl meg, nem arra keresi a választ, hogy ki követte el a bűncselekményt, hanem milyen ember követte el. A megadott jellemzők egy része a feltételezett elkövetőre, másik része a feltételezett körülményekre, illetve indítékra vonatkozik. Tehát, leszűkíti a lehetséges elkövetők körét, segítséget nyújt a bűncselekmények felderítéséhez a helyszínen talált nyomok alapján. Profilt több dologra lehet készíteni, elkövetőre, sértettre, eseményekre, helyszínekre, felhasznált eszközökre, valamint ezek kombinációira. A bűnügyi profilalkotás a kriminálpszichológia egyik területe.

¹ Lehoczki Ágnes: Irányzatok a bűnügyiprofilalkotásban Belügyi Szemle 2011. 6.

² ALFÖLDI Ágnes Dóra- A profilalkotás Tudományterületi Elhelyezkedése és térbeli modelljei

A sorozatos emberölésnél, nemi erőszaknál, gyújtogatásnál a nyomozók legnagyobb problémája, hogy nem értik mi volt a motívum és miért követték el a bűncselekményt. A sorozatban elkövetett bűncselekmények nyomozását az nehezíti meg leginkább, hogy a nyomozók későn vagy egyáltalán nem veszik észre a kapcsolatot a bűncselekmények között. A nyomozók a modus operandi alapján teremtenek kapcsolatot a különböző cselekmények között. (modus operandi: elkövetés módja, illetve annak gyakorlati oldala). A profilalkotás szülőatyja, John Douglass szerint a modus operandi magába foglalja az eszközöket és a tanult magatartást, amit az elkövető azért végez, hogy a cselekményt sikeresen tudja végrehajtani. A kézjegy az elkövető azon jellegzetes cselekménye, amelyet véghez kell vinnie ahhoz, hogy kitudja elégíteni a fantáziáját. A rendőröknek azt kell vizsgálnia, hogy mely magatartás nem volt szükséges ahhoz, hogy a cselekményt elkövessék. A következő csoportosítás olyan ismertetőjegyeket tartalmaz, amely alapján pontos képet kaphatunk az elkövetőről.³

Az elkövető fantáziaorientált viselkedése

Általános viselkedés	• az elkövető kora, foglalkozása, fizikai adottsága • az áldozat kora, foglalkozása, fizikai adottsága • a használt nyelv • a tetthelyről elvitt tárgyak
Szexuális viselkedés	• történt-e bizonyos előjáték • szexuális aktus természete • az aktus sorrendje • ejakuláció történt-e
Fizikai viselkedés	• az okozott sérülés fajtája, mértéke • az áldozat kiszolgáltatottsága • az áldozat rabsága • kényszer eszköz használata volt-e

³ Kemény Gábor- A profilalkotás adaptálásáról Belügyi Szemle 1999. 3

Az elkövető modus operandi-orientált viselkedése

Helyszín	• a helyszínt kiválasztásának a módja • a támadást milyen gyakorisággal követi el az elkövető • van –e másodlagos helyszín az elsődleges mellett, az áldozatot mozgatták vagy nem mozdították el • elkövetés helye • elkövető, áldozat rizikófaktora • a helyszínre vitt, illetve elhozott eszközök
Szállítás	• használt járművet vagy nem • az útvonal kiválasztása • tetthely és fellelési hely közötti távolság
Támadás	• támadás módja • az elkövetésnél használt fegyvert az elkövető vagy nem • káromkodott-e • szóban történt-e fenyegetés

A profilalkotásban megkülönböztetünk deduktív és induktív módszert.⁴ Az induktív profilalkotás előnye, hogy gyors és egyszerű. Az eredmény általában egy kétoldalas lista az elkövető tulajdonságairól. A hasonló bűncselekmények elkövetőiről rendelkezésre álló statisztikai adatok alapján alkotják meg az elkövető személyiségprofilját. Ebben az esetben a profilalkotást a már elkészült tanulmányok, statisztikai adatok, elemzések, bűnügyi nyilvántartások adatai képezik. A sikeresség nagymértékben függ az adatgyűjtést végző személyek szakképzettségétől. A deduktív profilalkotás a pszichológia, a kriminalisztika, viktimológia (áldozattan; tudományág, amely a bűncselekmény áldozatává válás folyamatával foglalkozik az elkövető és az áldozat kapcsolatainak felkutatása útján), törvényszéki patológia tudományából merít. Ez a módszer az elkövető tulajdonságainak a gyűjteménye. A rendelkezésre álló bizonyítékok alapján tudunk következtetni az elkövető tulajdonságaira, ez magába foglalja a tetthelyet, a tárgyi bizonyítékokat, a boncolási jegyzőkönyvet, a tetthelyről készült fotókat, az elkövetőről, illetve az áldozatról készült aprólékos és részletes tanulmányt, a helyszín pontos rekonstrukcióját, a szomszédokkal készült interjúkat, az áldozat mozgását a tett helyszínéig, az elkövető viselkedésének elemzését. Ezekből az adatokból a szakértők le tudják vezetni az elkövető motivációját. Hátránya ennek a módszernek, hogy nagyon időigényes.

⁴ Dr. Tatár László: Profilalkotás a bűnüldözésben www.drtatar.hu/profiling_hu.htm

3. A profilalkotás irányzatai

Négy nagy irányzatra lehet osztani a profilalkotás, van több kisebb irányzat is, de én most csak négyet mutatok be.⁵

3.1. Diagnosztikus értékelés:

Híres képviselők:

1. Dr. Thomas Bond, aki a Londonban elhíresült Hasfelmetsző Jack profilját alkotta meg. Az elkövető négy prostituáltat és egy fiatal nőt ölt meg Whitechapel nyomornegyedében. Bond megállapította, hogy mind az öt gyilkosságot egy ember követte el, az első négy áldozat torkát balról jobbra vágta el, az ötödik esetben nem tudta megmondani, mert többszörös csonkítást követtek el rajta. Megállapította Bond, hogy az elkövető nem rendelkezett anatómiai tudással. Szakvéleményében leírta, hogy a gyilkos egy magányos férfi és túlzott szexuális vágygal rendelkezik. Szexuális cselekedetekre nem volt bizonyíték, de ahogy az áldozatokat átszúrta az elkövető, illetve közszemlére hagyva hagyta őket a helyszínen feltételezhető, hogy ez okozott a gyilkosnak szexuális gyönyört.
2. Dr. Walter Langer, aki elkészítette Adolf Hitler profilját, hogy II. Világháború során az Amerikai Egyesült Államok Hadseregének Stratégiai Hivatala tudja az ellenség lépéseit. A jelentés elkészítéséhez felhasználta a házi orvos jelentéseit, tanulmányozta Hitlerről készült feljegyzéseket. Megállapította Langer, hogy valószínű impotens Hitler, szerette a pornográfiát. Még azt is megállapította, hogy valószínűleg öngyilkos lesz Hitler.
3. Dr. James Brussel, aki 1956-ban egy ismeretlen tettes tulajdonságait vázolta fel, aki New York városában 32 alkalommal robbantásos merényletet hajtott végre 8 év alatt. Az elkövető több tucat bombát helyezett el vasútállomásokon, színházakban, mozikban és telefonfülkékben. Brussel megvizsgálta az elkövető a sajtónak írt leveleit. Aztán New York-i pszichiáter klinikai tapasztalatai alapján elkészítette az ismeretlen elkövető személyiségrajzát: paranoiás, gyűlölte az apját, az anyja nagyon szerette őt, Connecticut államban él, átlagos testalkatú, középkorú, külföldön született, római katolikus, egyedülálló, anyjával vagy leánytestvérével él, kétsoros öltönyt visel. Később a rendőrség elfogta George Meteskyt, akire a leírás pontosan ráillett, a kétsoros öltöny is stimmelt.

A diagnosztikus értékelés voltaképpen gyűjtőfogalom, a pszichológusok, pszichiáterek és a lélektanban jártas szakemberek a profilalkotásban jártas szakemberek profilalkotásban való részvételét foglalja össze. Ennél a módszernél nincs elméleti háttér, a szakember háttérétől függ, hogy milyen tapasztalatai vannak. Itt nem az ismert egyén jellemzőiből következtetünk a jövőben várható cselekvéseire, hanem az ismert cselekvésből az ismeretlen egyén jellemzőire. Ennél a módszernél általában a szakembereknek semmilyen nyomozási tapasztalatuk nincs.

⁵ Lehoczki Ágnes: Irányzatok a bűnügyiprofil-alkotásban Belügyi Szemle 2011. 6.

3.2. Bűnügyi nyomozati elemzés

Howard Tetennél kezdődik a nyomozati elemzés története, aki az FBI-nál 1972-ben kezdett dolgozni. Úgy gondolta, hogy ismeretlen elkövetők esetén, az elkövető viselkedését kell megnézni, illetve a tethelyen hagyott bizonyítékokat.

Első ügye az volt, amikor ezt a módszert alkalmazta, amikor egy 7 éves kislányt elraboltak, hogy az elkészült profil segítségével tudták beazonosítani az elkövetőt. A tudomány fejlődését segítette Robert Ressler, John Douglas és Roy Hazelwood, ők folytatták Tetten munkásságát. Ők a börtönökben interjúkat készítettek főként sorozatgyilkosokkal és szexuális emberölések tetteseivel, és ez alapján készítették el az FBI profilalkotási módszert. Kidolgozták, hogy mi lehet egy szexuális emberölés motivációjának háttere, ebben hangsúlyozzák a korai tapasztalatokat. A tapasztalatok során kiadtak egy kézikönyvet, amelyben az erőszakos bűncselekményeket a pszichiátriai betegségeket kategorizálták. Meghatározták a profilalkotás lépéseit. Az első lépés a cselekménnyel kapcsolatos összes információ, adat összegyűjtése. A második lépés az összegyűjtött adatok mintázásba rendezése. Az emberölés típusa és stílusa, elsődleges szándék, áldozati rizikó, tettesi rizikó, eskaláció, időfaktorok, helyi faktorok. A harmadik lépés a tettes és áldozat között történtek rekonstrukciója történik. A negyedik lépés profil megalkotása, amelyben megtalálható a tettes fizikai és demográfiai jellemzői, az elkövető szokásai, foglalkozása, értékrendje, kapcsolata, illetve a cselekmény előtti és utáni viselkedése. A legutolsó lépés, ha sikerül elfogni a tettest, hogy összevetik az elkészült profillal. Az FBI módszerét számos kritika éri, mivel még ezt a módszert alkalmazza, amit említettem és ez több ember szerint elavult, mert a 80-as években alakítottak ki. Ezen kívül az FBI profilalkotóinak hátteréből hiányolják a viselkedés-és lélektani tudományokban való képzettséget.

3.3. Nyomozati pszichológia

Alapítója David Canter a Liverpooli Egyetem pszichológiai professzora. Az FBI módszeréből indult ki. Az ő módszerének az alapja a tudomány volt. Az mondta, hogy léteznek olyan kiugró pszichológiai változók a cselekmények jellemzői között, amelyek az elkövetőhöz köthetők. Ezeket a változókat egy hierarchikus modellbe tudja összegezni, amelyek alapján típusokat tud létrehozni. A módszert a színek osztályozásához és színekörökhöz hasonlítja. A kör közepén helyezkednek el azok a tulajdonságok, amelyek sok tettesre általában jellemzőek, kifelé haladva a kör szélein találhatók az egyre specifikusabb jellemzők. Ezen kívül még a modellben található a cselekmények minőségi jellemzői, amelyek a kör középpontja körül helyezkednek el. A végén olyan kört kapunk, amelyben a gyakoriság, a kapcsolat erőssége és a tematikus hovatartozás szerint helyezkednek el a különböző tételeket jelző pontokra. Ez a módszer a társadalomtudományi ágban igyekszik kutatni. A profilalkotást pszichológia önálló részterületként meg tudták határozni, illetve törekszik a számszerűsítésre.

3.4. Viselkedéses bizonyítékelemzés

Brent Turvey nevéhez fűződik ez az irányzat. Úgy gondolta, hogy nincs két egyforma eset. Ő csak azzal dolgozik, ami tény és bizonyított, nem él feltételezésekkel.

A helyszínt tanulmányozza részletesen, és azzal érvel, hogy mely specifikus elkövetőire van bizonyíték. Lépésről lépésre leírja, hogy készül el a profil. Első lépés a cselekmény rekonstrukciója, ami Turvey profilalkotási folyamatának alapja. Aztán az áldozat személyiségének vizsgálata következik. Vizsgálni kell a rizikót mind a tettes, mind az áldozat perspektívájából vizsgálja. Fontos, hogy az áldozat és a tettes között volt-e valamilyen kapcsolat. Ezzel a módszerrel a profil megalkotása meglehetősen időigényes, de jóval megbízhatóbb, mint a többi módszer.

4. Magyarországon a profilalkotás

Magyarországon 1996-ban kísérleti jelleggel a nyomozást segítve létrehozták az ORFK Kriminálisztikai Azonosító Szolgálatát, ami ma is működik az ORFK Bűnügyi Főigazgatóság Elemző és Koordinációs Igazgatóságán. Az erőszakos bűncselekménynek és gyanús eltűnési ügyek felderítésében nyújtanak segítséget. A szociológiai profilalkotás hazánkba angol közvetítéssel került Bendzsák Katalin és Benke Miklós által. Chilkó Ferenc bécsi és Kunos Imre lyoni szakmai látogatása is segítette a tudomány fejlődését hazánkban. A szociológiai vagy más néven specifikus profilalkotást Fülöp Gyula szociológus és Pálvölgyi Miklós programozó alkotta meg.

Fülöp Gyula szociológus végzettséggel rendelkezik, szűk területe a szociálpszichológia. Mielőtt az ORFK-hoz került előtte az akkori Zrínyi Miklós Katonai Akadémián tanított. Tudását úgy bővítette, hogy a fellelhető össze szakirodalmat elolvasta, különös tekintettel az amerikai elméletre és gyakorlatra. Arra jutott, hogy profilalkotásnál a pszichológiai elemeket használják fel, így az elemzők meg tudták határozni az elkövető társadalmi jellemzőit. Többek között azt, hogy milyen réteghez tartozik, milyen korú lehet, milyenek az életkörülményei, mi lehet a foglalkozása, egyedülálló vagy családos. Továbbá, hogy ismerhette-e az áldozatát vagy sem.

Fülöp Gyula 1996-ban számos próbaszámítást és ellenőrzést hajtott végre. 1997-től még ismeretlen ügyekben kísérleti jelleggel elkezdtek alkalmazni ezt a módszert. 1999-ig Fülöp Gyula 14 főként gyilkossági ügyben készítette el az ismeretlen elkövető profilját. Ebből 4 esetben vált ismertté a tettes. Az ügyek közül a legjelentősebb a „bolti sorozatgyilkos”, ahol az FBI profilalkotókat hívtak segítségül.⁶

4.1. A „bolti sorozatgyilkos”

Erdélyi Nándor a „bolti sorozatgyilkos” 1998. január 17-én a VII. kerületi Rákóczi úti, február 3-án a csepeli Rákóczi Ferenc utcai, illetve másnap a IX. kerületi Kinizsi utcai boltokban zárás előtt fejbe lőtte az eladókat és elrabolt összesen mintegy ötvenötezer forintot. A rendőrség először egy ismeretlen tettes ellen nyomozott, mert nem voltak tanúk. A nyomozás során felkérték Fülöp Gyula szociológust, hogy készítse el az elkövető profilját és rá egy hónapra meghívták Magyarországra az FBI szakembereit, hogy a saját módszerükkel ők is készítsék el az elkövető profilját.

⁶ DR. FÜLÖP Gyula - *Bűnözői profilalkotás a hazai bűnüldözésben* Belügyi Szemle 1997/ 12. szám

Fülöp Gyula a profil elkészítésénél figyelembe vette a bűncselekmény időpontját, helyszínét, az orvos szakértői véleményt, az elkövetés módját. Hasonló eseteket tanulmányozott. Majd egy adatbázisba felvitte az adatokat, ami matematikai és számítástechnikai módszerrel feldolgozza. Az így kapott adatok alapján kezdődött el azoknak a jellemzőknek a meghatározása, amely közelebb vitte a lehetséges elkövetőhöz.

A profil elkészítése után, már megtudta jelölni azt a típusú embert, aki elkövette a gyilkosságokat. Meghatározta többek között, hogy a tettes fiatal, büntetett előéletű, köze lehet valamilyen fegyveres testülethez. Az FBI szakemberei meghatározták, hogy 30 év körüli és keresni fogja a kapcsolatot a rendőrséggel. A két különböző módszerrel készített profil majdnem teljesen megegyezett. Amikor Fülöp Gyula felettese megkapta az elkészült profilt felismerte, hogy ez az a személy, aki tanúként vett részt a Fenyő-gyilkosság ügyben, és több albánt is megnevezett az ügyben. Ferenc Nándorként mutatkozott be és egy hónapig bejárt, nézegette a nyilvántartásokat. Közben tudta, hogy őt senki nem gyanúsítja a bolti sorozatgyilkosságokkal. Amikor rájöttek a rendőrök, hogy aki bejár hozzájuk az a „bolti sorozatgyilkos” és nem Ferenc Nándor, hanem Erdélyi Nándor, akkor vártak, hogy legyen valami bizonyítékuk és csak akkor csaptak le rá, amikor szökni próbált és egy őrmester fogta el, amikor igazoltatta. A feltételezett elkövető elfogását követően a személy tulajdonságai és a profilok adatai 87 %-ban fedték egymást, mivel tényleg 30 év körüli volt az elkövető, büntetett előéletű, mert 1993-ban érkezett Magyarországra, majd nem sokkal érkezése után négy év fegyházbüntetésre ítélték társ tettesként elkövetett fegyveres rablás miatt. Illetve aktívan részt vett a délszláv háborúban. Végül nyereségvágyból több emberen elkövetett emberöléssel, löfölgégyverrel való visszaéléssel és közokirat-hamisítás büntetével vádolták. A bizonyítást nehezítette, hogy a gyilkos fegyver nem került elő és szemtanúk sem voltak a gyilkoságnál. Készült egy szakértői vélemény, amelyben megállapította, hogy az Erdélyi Nándor ruházatában talált üvegszilánkokat egyértelműen a csepeli kettős gyilkosság helyszínéről származott. A vádlott erre azt nyilatkozta, hogy egy összetört tükör darabjai. Fegyverszakértőt is meghallgattak ebben az ügyben és ő megállapította, hogy a három helyszín közül kettőben azonos pisztolyt használtak és ez a harmadik esetben sem zárható ki. A bírósági eljárás februárban kezdődött, de egy másik bírósági eljárás lezárultáig felfüggesztették. Ennél a pernél két rendőr volt a vádlott, akik kényszerintézkedést alkalmaztak Erdélyi Nándor ellen, és csak ezért ismerte be a sorozatgyilkosságot. Az ügyész azonban erre nem talált semmilyen bizonyítékot. Az elkövetéskor hatályos jogszabályok szerint 10-től 15 évig terjedő, illetve 15 és 25 év között meghatározott életfogytiglani szabadságvesztéssel büntetendő. A Legfelsőbb Bíróság másodfokon 2002. március 28-án hirdetett volna ítéletet Erdélyi ügyében, de a kihirdetés elmaradt. Előkerült egy tanú, aki terhelő vallomást tett a férfinak a Kinizsi utcai gyilkossággal kapcsolatban. Ebben az ügyben az ügyészség korábban bizonyíték hiányában ejtette az ügyet. Az elsőfokú eljárással ellentétben nem négy, hanem két gyilkossággal kapcsolatban emelt vádat az ügyészség a másodfokú perben. A másodfokú eljárás a négy emberölésből a csepeli kettősgyilkosságot látta bizonyítottnak, a VII. és a IX. kerületi bolti támadás ügyében bizonyíték hiányában felmentette Erdélyit. Ugyanakkor a Legfőbb Ügyészségi ügyész azt indítványozta, hogy a Legfelsőbb Bíróság a feltételes szabadlábra bocsátás legkorábbi lehetséges időpontját, az elsőfokú ítéletben megállapított 23 év helyett, 30 évben állapítsa meg. Az ügyész azzal indokolt, hogy az elkövető kiemelkedően veszélyes a társadalomra.

A védelem viszont fenntartotta korábbi indítványát, amely az emberölésekkel kapcsolatban bizonyítottság hiányában kért felmentést.

A gyilkosságnak nem volt szemtanúja, a gyilkos fegyvert nem találták meg és a rendőrségnek van adata arról, hogy Erdélyi Nándor letartóztatása után is történtek bolti rablások. A Erdélyi többször tett beismerő vallomást, majd ezeket visszavonta. Arra hivatkozott, hogy a rendőrségi kényszer miatt tette őket. A Legfelsőbb Bíróság bizonyítékként használta fel az előkerült tanú tett vallomását. A tanú, barátnője Erdélyi Nándor szállásadójának. Az asszony elmondta, hogy a sajtóban látta, hogy Erdélyit felmentik a vádak alól, ezért úgy érezte, hogy jelentkeznie kell. Elmondta, hogy a vádlott szállásadónője elmesélt neki egy esetet, amikor is vitába keveredett albérelőjével, mert az már hónapok óta nem fizetett neki bérleti díjat. A vita után Erdélyi egy óra múlva a korábbi pénzhány ellenére, egy nagy bevásárlószatyorral jelent meg, ami teli volt élelmiszerrel. Meghívta szállásadóját és egyik barátnőjét vacsorára. Erdélyi azzal dicsekedett nekik, hogy hány embert ölt meg a délszláv háborúban, így neki nem számít néhány emberi élet. Ez a vallomás közvetett bizonyíték volt a Kinizsi utcai gyilkosságnál. A bíróság a tanúvallomás miatt hatályon kívül helyezte a 2000. novemberében hozott elsőfokú ítéletet, ahol életfogytiglanra ítélték Erdélyit. A Legfelsőbb Bíróság ezt követően elrendelte az ügy újratárgyalását.⁷

Végül Erdélyi Nándort a Fővárosi Bíróság a vád szerint 1998. január - februárjában elkövetett négy emberölésből a csepeli kettős gyilkosságot találta bizonyítottnak, egy VII., illetve egy IX. kerületi halálos bolti támadás ügyében azonban bizonyíték hiányában felmentette a vádlottat. A vád megállapította, hogy az elkövető alig több mint ötvenezer forintot zsákmányolt. Az eljárás során készített orvos szakértői vélemény szerint Erdélyi pszichopata, deviáns személyiség, kóros hazudozó, de ez azonban nem korlátozza a büntethetőségét.

Első fokon 2000 novemberében a Fővárosi Bíróság életfogytiglani szabadságvesztésre ítélte a jugoszláv állampolgárságú, magyar származású férfit, aki a nem jogerős határozat szerint leghamarabb 23 év múlva bocsátható feltételeesen szabadlábra. Az ügyész mind a négy gyilkosság esetében bűnösség megállapításáért és az elsőfokú ítélet súlyosbításáért fellebbezett, a védelem pedig a felmentéséért. Így került az ügy másodfokra, ahol helybenhagyták az első fokon kiszabott életfogytiglani szabadságvesztés büntetését és leghamarabb 25 év múlva bocsátható feltételeesen szabadlábra. Ebből az esetből kiderült, hogy az új módszer jól működött és igen nagy pontossággal. A profil adatai alapján akkor lehet egy vagy több személyt kiválasztani, ha azok valamilyen okból látótérbe kerülnek. Bármennyire is illik a profil egy személyre, az nem garantálja, hogy ő az elkövető, ezért a hagyományos nyomozói munkát és tevékenységet nem váltja ki.⁸

⁷ *Bűnügyi profilozó buktatta le a bolti sorozatgyilkost*, www.mr1-kossuth.hu/hirek/magazin/profil.html

⁸ FARAGÓ Ottó: *Sorozatgyilkosok*

4.2. A profil megalkotása

1999-ben Fülöp Gyula kilépett a rendőrség állományából és 2000 szeptemberétől indult újra az ORFK Elemző és Koordinációs Igazgatósága, ami ma is működik, ahogy már korábban említettem.

Fülöp Gyula után lezárult a fejlesztés és egyéves szünet után dr. Nagy Enikő és Elekesné Lenhardt Zsuzsanna folytatta a munkát és körülbelül egy év kellett ahhoz, hogy a szükséges adatbázisokat újra feltöltsék és aktualizálják.

Az ő fejlesztésükkel sikerült elérni, hogy nemcsak sorozat, illetve egyedi emberölés ügyekre alkalmazható ez az operatív elemzési módszer, hanem más ügycsoportokra is, így tehát az erőszakos szexuális indíttatású erőszakos bűncselekmények, az erőszakos vagyon elleni bűncselekmények bizonyos csoportja, a rablás például. A gyanús eltűnésekre is kiszélesítették az adat beszolgáltatást.

Korábbi évek tapasztalatainak elemzése során rájöttek, hogy a profilelemzést érdemes már nem, mint önálló módszert, hanem mint az operatív bűnelemzés szerves részét képező, a komplex bűnelemzési folyamat egyik elemének tekinteni. Párhuzamosan kell vizsgálni az elkövetői profilt, ügyelemzést és személyiség-profilelemzést.

Fülöp Gyula alkotta meg a 256 kérdést tartalmazó kérdőívet, amit ma is alkalmaznak.

A 13/2001. (X. 2.) ORFK utasítás tartalmazza a kitöltendő kérdőívet.

Az adatlap felépítése:

1. 1-10 kérdés az azonosító adatokat tartalmazza
2. 11-70 kérdés a sértett adatait tudakolja
3. 71-120 kérdés a bűncselekmény körülményeiről, leírásáról kér információt
4. 121-146 kérdés az áldozat sérüléseinek felsorolását kéri
5. 147-165 kérdés az elkövető eszközeit és cselekménye indítékait tartalmazza
6. 166-254 kérdés az elkövető adatait veszi sorra.⁹

Egy számítógépes program segítségével futtatják le az adatokat. Ennek értelmében ez a módszer azon az alapfeltevésen alapszik, hogy hasonló sértettek sérelmére, hasonló bűncselekményt, hasonló módon feltehetően hasonló tettesek követték el.¹⁰ Mielőtt rátérnék a folyamatra, ahogy a profil megalkotása zajlik, meg kell említenem 2 alapelvet.

- Vannak a bűncselekménynek olyan jellemzői (áldozat kiléte, körülmények, esetenként az elkövető egyes vonásai), amelyeket ismerünk és vannak olyanok (főként, de nem csak feltétlenül az elkövetőre vonatkozóan), amelyeket nem.

⁹ 13/2001. (X. 2.) ORFK utasítás

¹⁰ Nagy Enikő - Elekesné Lenhardt Zsuzsa: A specifikus elkövetői profilalkotás elmélete és gyakorlata Belügyi Szemle: 2004/6. szám

- A már feldolgozott bűncselekmények között meghatározható egy olyan kör, amelyhez tartozó esetek az ismert változóiban eléggé hasonlóak az ismeretlen esethez, és ezek alapján feltesszük, hogy az ismeretlen eset a nem ismert változóiban is az e hasonló csoport sajátosságait tükrözi.

Ehhez a két alapelvhez hozzá kell kapcsolni két szociológiai megállapítást, melyet minden egyes profil elkészítésénél tesztelnek, és az addig elért eredmények igazolják a feltevéseket.

- A hasonló adottságokkal rendelkező és hasonló körülmények között élő személyek egy adott szituációban hasonló módon viselkednek. Ez a szociológia tudománya által bizonyított tény, mely tapasztalatot a viktimológia, kriminalisztika, kriminológia és a kriminálpszichológia ismeretei is alátámasztják.
- Így tehát a szociológiai típusú profilalkotás azon az egyszerű elméleten alapul; hogyha hasonló sértettek sérelmére, hasonló módon követnek el bűncselekményt, akkor feltehetőleg az elkövetők is azonos körből kerülnek ki.

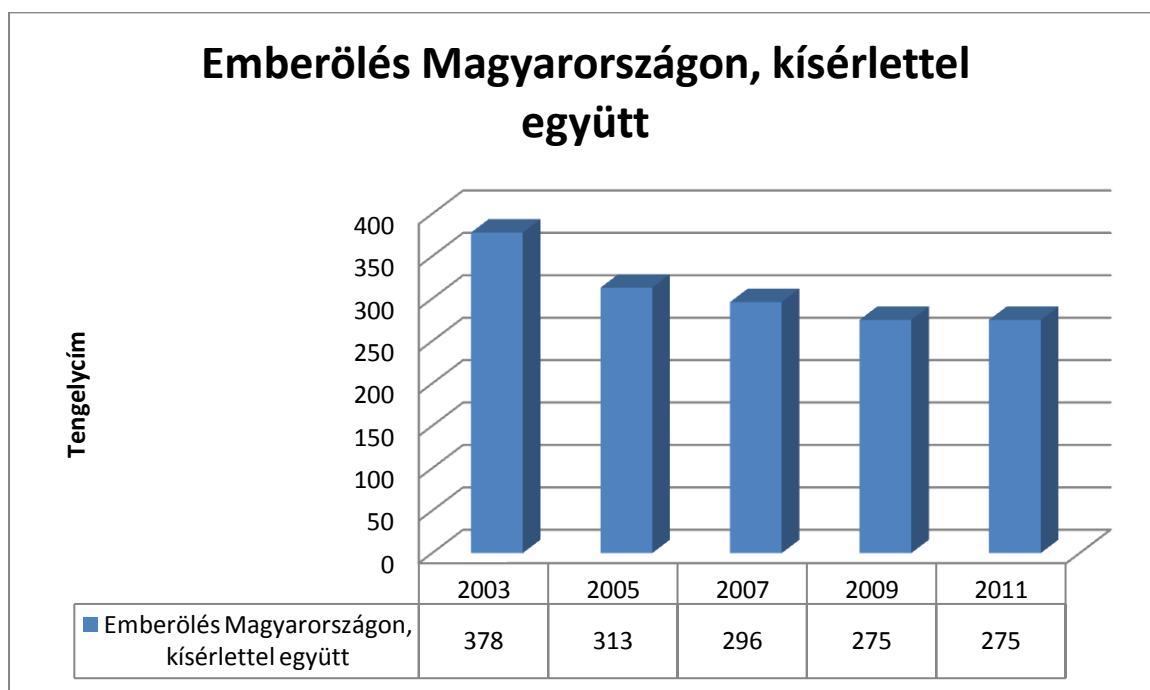
Akkor most rátérnék magára a folyamatra. Első lépésként a profilalkotó a konkrét ügy aktájának és az adatlap adatainak ismeretében kiválasztja az ügy fontos adatait.

Az adatok fontosságának megítélésének minden esetben egyedileg, a szociológiai törvényszerűségek ismeretében történik. A konkrét ügy fontos adatainak figyelembe vételével egy számítógépes program egy menetben leválogatja a felderített esetek adatbázisából a hasonlókat. A felderített és levágott esetekből szintén egy számítógépes program statisztikai jellegű csoportosításokat készít az ismert elkövetők tulajdonságaiból, az ismertté vált motívumokból és az elkövetések körülményeiből. A profilalkotó ezekből hozza össze a legmegfelelőbb profilt, az elkövető tulajdonságait, az elkövetési körülményeket. Az elemzés során, át kell tanulmányozni a helyszíni szemlén készült jegyzőkönyvet, igazságügyi orvos szakértői véleményt, a bűncselekmény helyszínén készült fotókat és a bűncselekmény helyszínének megtekintése. Ezekből az adatokból készül el a profil. Ahol több áldozat van könnyebb következtetni az áldozat jellemére, ahol viszont egy áldozat van ott lényegesen nehezebb. Egy áldozatnál az áldozatnak ki kell választani azon jellemzőit, amely alapján egy csoportba lehetséges sorolni, majd felmérni, hogy ez a csoport milyen rizikófaktorral bír, illetve meg kell határozni azokat a csoportjellemzőket, amelyek alapján meg tudják állapítani, hogy milyen típusú egyén támadná meg az adott típusú áldozatot. Ha már megállapították a csoportjellemzőket le tudják szűkíteni a gyanúsítható személyek körét.

Magyarországon a profil készítésénél a szociológiai megközelítést alkalmazzák, mert ezek olyan adatokból készülnek, amelyek nyomozás során leginkább rendelkezésre állnak vagy rövid úton is kideríthető. Ez a megközelítés, azért jó, mert azokat a tulajdonságokat írja le az elkövetőről, amely alapján könnyen felismerhető valaki. Ezek ugyanis látható és szaktudást nélkül is érzékelhető jegyek és ahogy már említettem ezek az adatok azok, amelyek a nyomozás során rendelkezésre állnak vagy rövid úton megtudható tulajdonságok. A profilalkotó a kérdőív alapján betáplált adatok segítségével leszűkíti az elkövetői kört, majd azt a statisztikai módszerek alapján tovább szűkíteni, majd végül eljut egy valószínű tulajdonságokat tartalmazó listaig.

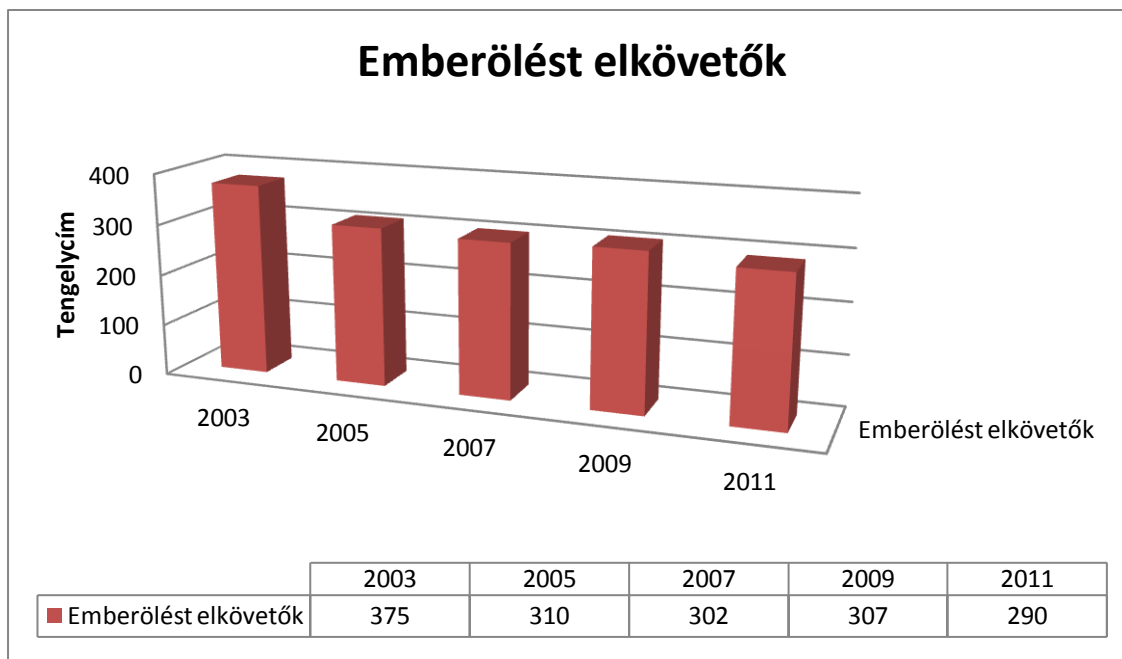
A valószínű elkövető fizikai tulajdonságait, iskolázottságát, társas kontaktusait, esetleg korábban elkövetett bűncselekmények eseteit, az elkövetés motívumait, a végrehajtás módját, az elkövető magatartását, a sértett és az elkövető lehetséges kapcsolatát tartalmazza a szociológiai megközelítés. A profilalkotás módszerét szokták hasonlítani a fantomkép készítéséhez és párhuzamot is szoktak vonni, hiszen a grafika készítője jól ismeri az egyes arctípusokat a profilalkotó pedig a bűnözői viselkedésmintákat. Két oldalról lehet megközelíteni a profilalkotást, személyi és cselekményi oldalról. A személyi oldalról tartalmazhatja az elkövető fizikai tulajdonságait, életkörülményeit, társas kapcsolatát, illetve más egyszerűen ellenőrizhető adatot. A cselekményi oldalról a profil tartalmazhatja, hogy alkalmasszerűen végrehajtott vagy előre megfontolt bűncselekmény.

Az elkövetési eszközt találta a helyszínen vagy magával vitte, illetve hogy mi motiválta az elkövetőt. A profilalkotás során meg lehet állapítani, hogy milyen kapcsolatban állt a sértettel, vagy hány elkövetőről van szó. A nyomozóhatóság az elkészült profil segítségével mérlegelheti a látókörbe került személyeket, ha nem illik senkire tágíthatja a kört. Profilalkotásra, azért is szükség van, mert nagyon sok emberölés történik Magyarországon. A legkorábbi bűncselekményt 1963. augusztus 17-én fedezték fel, az elkövetők a hírhedt Soós – Varga páros voltak. Az elmúlt időszakban Magyarországon az emberölések száma csökkent, ezt egy ábrán is bemutatom:¹¹

Az elkövetők száma is csökkent az elmúlt évekhez képest, ezt is egy ábrán mutatok be. A Statisztikákat a Legfőbb Ügyészség honlapján található statisztikák alapján készítettem.

¹¹ Legfőbb Ügyészség: *Bűnözés és igazságszolgáltatás 2011*

Meg kell említeni, hogy az elmúlt évekhez képest nagyobb számban fordul elő a lőfegyverrel való bűncselekmény, régen egyáltalán nem volt vagy csak nagyon csekély. A Bűncselekményről igen részletes adatokat kell gyűjteni, ami olyan elemi információk halmaza, mely a számítógépes programok számára kezelhető formába teszi át az információt, amit az ügyön dolgozó nyomozó pillanatok alatt átlát. Hiszen a magyar módszer lényege, hogy számítógépes módszerrel gyorsítják, illetve könnyítik meg a profilalkotás folyamatát.

5. *A nyomozás során szerzett adatokból a profilalkotásig*

A helyszíni szemle és a helyszínelés során nagyon sok adat válik ismertté a profilalkotó számára. Ha nincs szemtanú akkor is lényeges tényt lehet megállapítani, jellemző így például a hajszín, vércsoport. Az egyik legfontosabb kérdés az elkövetőnek a kora. Azért fontos, mert irányítási képességét meglehet állapítani, ha fiatal akkor gyenge, ha idős akkor erős kontroll jellemző rájuk. A következő nagy kérdés, hogy mekkora az elkövető intelligenciája. Ebből lehet következtetni, hogy milyen iskolai végzettséggel rendelkezik, mi a foglalkozása, jövőbeli magatartására. Az iskolázottságára leginkább az elkövető beszédmodorából tudunk következtetni. A munkahely szoros kapcsolatban áll az iskolázottsággal. A támadás időpontjából lehet következtetni, hogy az elkövető milyen munkakörben dolgozhat. A támadónak a hobbija nagyon fontos információ, mert akkor kiderül, mi érdekli a gyilkoláson kívül.¹² A helyszín megválasztása több dologtól függ, először is az elkövető szándékától, fantáziájától, helyismeretétől illetve az áldozat fellelhetési helyétől függ. Az áldozat megválasztása is fontos, mert ha az áldozatok azonos típusból kerülnek ki, akkor valószínű, hogy a támadást előre megtervezte.

¹² KEMÉNY Gábor - *A profilalkotás segítheti a nyomozást, de nem csodaszor* www.jogiforum.hu/hirek/21362

Az elkövető személyiségét meglehet ismerni abból, hogy milyen áldozatot illetve áldozatokat választ ki. A nyomozásban nagyon fontos kérdés, hogy az elkövető miért az adott áldozatot választotta ki. A profilalkotás nem kizárólag pszichés elemzés, hiszen a nyomozó csak ez alapján nem tudná meghatározni, hogy ki az elkövető.¹³

6. Profilalkotás külföldön

Cesare Lombroso volt az első, aki érdeklődött a bűnözők lelkülete iránt a XIX. század végén. Úgy gondolta, hogy az emberek külső és belső tulajdonságai összefüggnek, mert az emberek külső megjelenéséből lehet következtetni a belső lelkületére. Lombroso szerint, vannak olyan bűnözők, akik már bűnözőnek születnek, ezt a mai modern tudomány nem fogadja el.¹⁴

Az első eredményes profilalkotás az Egyesült Államokban volt a XX. században. New York lakosait egy robbantó tartotta rettegésben, aki több mint harminc esetben követett el merényletet, mivel a nyomozás eredménytelen volt felkerestek egy pszichológust dr. James A. Brussel pszichiátert, aki tanulmányozta a fényképeket, az elkövető médiának írt leveleit. Az elkészített személyiségprofil szerint a tettes paranoiás, apját gyűlölte, átlagos testalkatú, középkorú, egyedülálló, lánytestvérével és édesanyjával él együtt, kétsoros öltönyt visel. Később elkapták az elkövetőt és teljesen ráillett a leírás, amit a pszichiáter elkészített. 1970-es években egyre gyakoribbak lettek az erőszakos bűncselekmények és ezért megalakult az FBI Viselkedéstudományi Részlege.¹⁵

Az amerikai módszer lényege, hogy külön erre a célra rendszeresített kérdőív segítségével rögzítenek minden lényeges információt a bűncselekmény elkövetésének körülményeiről, ez alapján vizsgálják az elkövetés módját, helyét, az elkövető vélhető személyiségjegyeit. Ezzel nincs vége a munkának, mert folyamatosan módosítják, kiegészítik az adatokat. Különbözik ez a módszer már az Egyesült Királyság módszerétől abban, hogy itt team-munkában folyik a profilalkotás.

Két fajta elkövetői jellemzőt tudunk megkülönböztetni. Van a „rendezett” elkövető és a „nem rendezett” elkövető.¹⁶ A rendezett elkövető a bűncselekményt nem hirtelen felindulásból követi el, hanem átgondolja, megszervezi, a sértettet viszont véletlenszerűen választja ki, bár bizonyos típusok közül választ. Ezeknél az elkövetőknél általában ez jellemző, hogy nem alkalmaznak semmilyen erőszakos cselekményt a bűncselekmény előtt, hanem valamilyen cselt vettnek be, hogy az áldozatot a számukra megfelelő helyszínre csalják. A bűncselekmény elkövetése közben, azonban jellemző rájuk, hogy erőszakot alkalmaznak, megkötözik, kényszerítik a sértettet különböző cselekedetekre. Amikor a sértett meghal, azután eltüntetik a holtestet, és jellemző, hogy a sajtót figyelve követi a nyomozás menetét. A rendezett elkövetőre jellemző, hogy magas intelligenciával rendelkeznek, szociálisan adekvát, normális partnerkapcsolattal rendelkeznek és stabil családi háttérrel, mert valószínű, hogy nem kapott szigorú nevelést.

¹³ KEMÉNY Gábor - *A profilalkotás segítheti a nyomozást, de nem csodaszer*

¹⁴ Bendzsák Katalin- Benke Miklós: Profilalkotás mint nyomozási módszer Rendészeti Szemle 5.

¹⁵ *Néhány szó a profilalkotásról* www.ussk.blog.hu/2010/04/20/nehany_szo_a_profilalkotasrol

¹⁶ Bendzsák Katalin- Benke Miklós: Profilalkotás mint nyomozási módszer Rendészeti Szemle 5.

A nem rendezett elkövetőre jellemző, hogy a bűncselekményt spontán követi el, nem gondolja át, hogyan fog ölni. Az esetek egy részében a sértett vagy a helyszín ismerős az elkövető számára, de sokszor előfordul, hogy akkor látja először áldozatát. Az elkövető gyorsan és erőszakosan végez áldozatával. Előfordul, hogy testi csonkítást végez, mert emlékezteti valakire az áldozat. Gyakran a holttest fölött végez szexuális cselekményt. Sokszor a holttestet sem rejti el vagy egyéb darabjait magával viszi. Az életvitelén nem változtat a bűncselekmény után és még a nyomozást sem követi a sajtóban. Ezek az elkövetők átlagos intelligenciával rendelkeznek, nincs normális párkapcsolata, szexuálisan éretlenek, és kiskorban bántalmazták őket. Gyermekkorára jellemző, hogy szigorú nevelést kapott.¹⁷

A „rendezett” elkövető	A „nem rendezett” elkövető
• Átlagon felüli intelligencia • Szociálisan adekvát • Képzettséget igénylő munkakörben dolgozik • Szexuálisan érett • Nem kapott szigorú nevelést • A cselekmény elkövetése során átgondoltan cselekszik • Stabil párkapcsolata van • A cselekményt megtervezi • A sértett idegen • Bizonyos típusú sértettet választ • Elrejti a holttestet • Agresszív cselekmények a halált megelőzően	• Átlagos intelligencia • Szociálisan inadekvát • Képzettséget nem igénylő munkakörben dolgozik • Szexuálisan éretlen • Szigorú nevelést kapott • A cselekmény közben pánikba esik • Nincs stabil kapcsolata • A cselekmény spontán • A sértett vagy a helyszín ismerős • Közömbös számára a sértett • Látható helyen hagyja a sértettet • Szexuális cselekmények a halált követően

Az elkövető a bűncselekmény elkövetésénél előforduló motívumok:

1. pénz, az a fontos neki, hogy meggazdagodjon
2. érzelmek: családi viták, szenvedély, önvédelem
3. szexuális és szadista okok¹⁸

A sértett életstílusa is érdekli a profilalkotót, hisz ez alapján döntenek el, hogy az elkövető milyen rizikófaktorú sértettet választ. Háromféle rizikófaktorot különböztetünk meg, alacsony, átlagos és magas (gyermekkorúak, idősek). Ha egy alacsony rizikófaktorú személyt támad meg, ez veszélyes lehet, de előfordul, hogy az elkövetőt ez motiválja. A profil elkészítésénél fontos figyelembe venni az időt, hogy mennyi időre volt szüksége az elkövetőnek, hogy az áldozatot megölje és eltüntesse a holttestet. A profilalkotás szakaszra bontható. Az első szakaszban be kell szerezni a helyszíni szemle jegyzőkönyvét, fotókat, videókat, mert a profil

¹⁷ DR. KISS Anna- *A profilalkotásról* Ügyészek Lapja 1996/2. szám

¹⁸ Kemény Gábor- *A profilalkotás adaptálásáról* Belügyi Szemle 1999. 3

megalkotásánál fontos az eset minden körülményének az ismerete. Ennél az eljárásnál, nemcsak az a helyszínt kell megvizsgálni, ahol a sértettet megtámadták, hanem a tágabb környezetet is. A sértettel kapcsolatban minden körülményt a szakértővel közölni kell. A boncolást a legnagyobb alapossággal kell elvégezni, fontos a halál beálltának időpontja, sérülések elszenvedési sorrendje. A második fázis, amikor az információkat meghatározott szempontok szerint rendezik, csoportosítják. Az FBI az emberölést különböző csoportokba rendezi, van az egyes, kettes és hármas emberölés, a tömeggyilkosság, ámokfutás-jellegű illetve sorozatos emberölés. Fontos, hogy az emberöléseket a szakértők megfelelő csoportba rendezzék. Figyelembe kell venni az elkövető szándékát, mert lehet, hogy nem az volt a célja, hogy emberölést kövessen el. A motivációt is meg kell vizsgálni, lehet érzelmi, szexuális, vagy bármilyen indíték.

FBI emberölési osztályozása¹⁹

Emberölés	Cselekmény	Helyszín	Sértettek	Jellemző a tettesre
Egyes emberölés	<i>egy</i>	<i>egy</i>	<i>egy</i>	
Kettős emberölés	<i>egy</i>	<i>egy</i>	<i>kettő</i>	
Hármas emberölés	<i>egy</i>	<i>egy</i>	<i>három</i>	
Tömeggyilkosság	<i>egy</i>	<i>egy</i>	<i>háromnál több</i>	
Ámokfutás - jellegű		<i>több</i>	<i>több</i>	<i>Az elkövető a cselekmények között nem nyugszik meg, egyazon érzelmi töltéstől vezetve követi el viszonylag rövid időn belül az emberöléseket, neki az ölés a fontos, nem a sértett személye.</i>
Sorozatos emberölés		<i>különböző</i>	<i>három vagy több</i>	<i>A cselekmények között „megnyugvási periódus” van, az elkövető eltervezi a bűncselekményt, fantáziál arról, hogy végez áldozatával.</i>

¹⁹ Dr. Kiss Anna: Profilalkotás mint új kriminalisztikai módszer? Kriminológiai és kriminalisztikai évkönyv 1995

Profilt leggyakrabban a sorozatos emberöléseknél szoktak készíteni, ezért megemlíteném néhány jellemzőjét. A legtöbb sorozatgyilkos pszichopata, nem pedig elmebeteg. A sorozatgyilkos három vagy több embert öl meg különböző időpontokban. A gyilkosságok között általában vagy egy úgynevezett „érzelmi lehűlés” ami egy nyugalmi időszak. A gyilkosságot hasonló módon követik el és az áldozatok között van valami közös vonás. A legtöbb erőszakos bűnözőknél vannak figyelmeztető jelek, ami már gyakran gyermekkorban jelentkeznek. Képzelőerő nagyon fontos a sorozatgyilkosnak, gyakran már kamaszkorban is elképzei a gyilkosságokat.

A sorozatgyilkosokat tipizálni lehet, van a klasszikus, amikor valaki szexuális aberrációit éli ki azzal, hogy nőket vagy homoszexuálisokat öl sorozatban. Van aki valamiféle közéleti tisztogatást akar végrehajtani és ezért prostituáltakat gyilkol meg. A harmadik eset, amikor a családtagjaival végez. Előfordul olyan elkövető is, aki egyik csoportba sem sorolható. Jellemző még rájuk, hogy általában intelligensek, zaklatott családi háttérrel rendelkeznek, sűrűn megalázták őket gyermekkorukban testileg, lelkileg vagy szexuálisan, gyermekkorban állatokat kínoztak, gyújtogattak, ágyba vizeltek (idősebb korban is), alkoholista szülők gyermekei.

A sorozatgyilkosokat motivációjuk alapján lehet kategorizálni. Van a **látnok**, aki, hogy megakadályozzon egy számára előre megjósolt katasztrófát megöl embereket. Herbert Mullin 13 embert ölt meg, hogy megakadályozzon egy kaliforniai földrengést. A **küldetéstudatos** a nemes lelkű gyilkos, számára immorális módon élő embereket gyilkol. Tisztogat, általában a prostituáltakat öli meg. Az **élvhajhász**, csak azért öl, mert élvezetet nyújt neki. Szexuálisan kielégül a gyilkosság során. Nem csak az általa előidézett halált okoz neki erotikus örömet, hanem ahogy becserkészi áldozatát és fájdalmat okoz neki. Nem mindig kerül közvetlen testi kapcsolatba az áldozattal. A **hatalomittas** a leggyakoribb típus. A gyermekkori bántalmazásra vezethető vissza ez a motiváció, a hatalom megszerzése és átélése jelent számára kielégülést. A **profilorientált** a haszonszerzés inspirálja, ezt a kategóriát sok szakértő nem sorolja a sorozatgyilkos közé, mert a haszonszerzés, mint lelki kényszer inspirálja az elkövetőt. A nők is lehetnek sorozatgyilkosok, azonban két kategóriába sorolhatók. A **halál angyala**, aki irgalomból öl, hogy valós vagy vélt szenvedéseitől megszabadítsa az embereket. Gyakran előfordul, hogy gyerekeket és időseket gyilkol. Nem jellemző, hogy sadista eszközöket használna, inkább ők fájdalommentesen ölnek. Általában méreggel vagy „hagyják meghalni” áldozatukat, úgy, hogy a szükséges gyógyszereket nem adják oda, vagy lekapcsolják a gépről a beteget. A **fekete özvegy**, az, aki a párját öli meg, kifejezetten pénzsóvárgásból. Ha nem buknak le új párt keresnek maguknak, becserkészik, a bizalmukba férköznek, majd ha reményt látnak a vagyoni megszerzésére, megölik az új férjüket is. Az agressziótól sem riadnak vissza.²⁰

A sorozatgyilkostól eltér a tömeggyilkos, mert általában véletlenszerűen választ áldozatot. A tömeggyilkos nem mindig ura a tetteinek, sokszor tettek irányítják őket és ők sem biztosak

²⁰ A legkegyetlenebb sorozatgyilkosok www.life.hu/gyogyulj/egeszseghirek/20110510-a-legkegyetlenebb-sorozatgyilkosok.html

abban, mit fognak csinálni. A sorozatgyilkos ezzel ellentétben ura a tetteinek és teljesen tudatosan cselekszik. A tömeggyilkos sokkal kevésbé tud leállni.²¹ A sorozatgyilkosságok egyfajta függést okoznak, de képesek vele felhagyni hosszabb-rövidebb időre. Ámokfutó is különbözik a sorozatgyilkostól, de belőle válhat sorozatgyilkos, ha úgy érzi, hogy sarokba szorították. Ha kiderül a nyilvánosság előtt a személyazonossága és tudja, hogy hamarosan a rendőrség el fogja kapni. Az ámokfutó kierőszakolhatja, hogy börtön helyett a rendőrök végeznek vele.

A harmadik szakaszban az elkövető és a sértett magatartását vizsgálják a rendelkezésre álló információk alapján. Meg kell nézni a szakértőknek, hogy az elkövető mi alapján választotta ki az áldozatát. A „rendezett” elkövető kiterveli az emberölést, előre kiválasztja a sértettet, meghatározza, hogy hol fogja elkövetni a bűncselekményt és figyel arra, hogy minden bizonyítékot eltüntessen. A „nem rendezett” elkövető teljesen az ellentétje a rendezettnek, mert ő nem gondolja át, hogy hogyan fogja elkövetni a bűncselekményt, hogy hol és ki lesz a sértett.

Az utolsó fázis, hogy a szakértők elkészítik a profilt, és ez által egy nyomozási stratégiát lehet felállítani, amelyet a nyomozásért felelős szervnek elküldik. Ha azonosították az elkövetőt, akkor feltesznek nekik olyan kérdéseket, amelyet a profil tartalmaz és így lehet ellenőrizni mennyire voltak pontosak a szakértők.

6.1. Amerikai Egyesült Államokban a profilalkotás

A II. Világháború során az Amerikai Egyesült Államok Hadseregének Stratégiai Hivatala (Office of Strategy Services) szakértőket fogadott fel arra, hogy a német vezetőkről jellemrajzot készítsenek, hogy tudják az ellenség lépéseit. 1956-ban Dr. James A. Brussel készített jellemrajzot a New York-i robbantóról, de ezt már említettem a profilalkotás irányzatainál. 1960-as években a bostoni fojtogató esetében próbálkoztak a pszichológusok a profilalkotással, de kudarcba fulladtak és ezért csökkent a profilalkotás iránti érdeklődés. Ezekben az években a legtöbb emberölési ügyben a sértett és elkövető rokoni vagy baráti viszonyban állt. Az 1980-as évekre viszont egyre gyakoribbak lettek azok a bűncselekmények, ahol a sértett és áldozata között semmilyen kapcsolat nem volt. 1980-ban 23 000 ember halt meg emberölés áldozataként.²²

1971-ben a Szövetségi Nyomozó Iroda alkalmazta a profilalkotást kísérleti jelleggel, kezdetben csak néhány kutató elszigetelten próbálkozott ezzel a módszerrel, majd egyre gyakrabban kezdték alkalmazni ezt a módszert.

1981-ben az USA főügyésze tanácsadó testületet (Attorney General's Task Force on the Violent Crime) hozott létre, a cél az volt, hogy az erőszakos bűncselekményeket csökkenteni tudják. A Szövetségi Iroda Kiképző Központja (FBI Training Division, FBI Academy)

²¹ A sorozatgyilkosok köztünk élnek, www.life.hu/gyogyulj/egeszseghirek/20101022-a-sorozatgyilkosok-koztunk-elnek.html

²² Bendzsák Katalin- Benke Miklós: Profilalkotás mint nyomozási módszer Rendészeti Szemle 5.

Quanticoban, Virginia államban lett ennek a tevékenységnek az irányítója. Az akadémián évente 250 tanuló vesz részt egy tízhetes kurzuson. Az akadémia három kollégiumi épületből, egy étkezőből, egy könyvtárból, egy osztályterem-épületből, egy törvényszéki tudományos kutató és kiképző központból, egy ezer ülőhelyes konferenciateremből, egy kápolnából, adminisztratív épületekből, nagyméretű tornateremből, sportpályából és egy teljesen felszerelt autószerelő műhelyből áll. Az akadémia főrésze egy utcából álló fantom-kisváros és közvetlen környezete, amelyet kifejezetten arra a célra építettek, hogy a hallgatók itt gyakorolják a különféle élethelyzeteket, amelyekkel egy FBI-ügynök a valós életben szembesülhet.²³

A "városkának" van benzinkútja, kocsmája, bankja, parkolója, különféle boltjai, több lakása, orvosi rendelője, szállodája. Természetesen minden aprólékosan be van rendezve a szükséges kellékekkel.

A szituációs játékok során a kiképzők játsszák el a járókelők, bűnözők, bámészkodók szerepeit, és minden erejükkel azon vannak, hogy a hallgatókat minél váratlanabb (ugyanakkor életszagú) helyzetekbe hozzák. Itt található a híres-neves Behavioral Science Unit, vagyis a Viselkedéstudományi Egység, ahol többek között a sorozatgyilkosok lélektani profilját igyekeznek felrajzolni a minden bizonnyal teljesen normális pszichiáterek és kriminálpszichológusok. Az itt működő magatartáskutató-egység tanácsadó szerepet vállalt a megoldatlan emberölési ügyekben szövetségi, állami és helyi nyomozóhatóságoknál, így megismerték az államok különböző programjait és így kitudták választani a legjobbat.

1982-ben kezdődött az erőszakos bűncselekmények elfogására egy program. 1984-ben Ronald Reagan elnök országos központot hozott létre, amelynek célja az emberölés-sorozatok elkövetőinek felderítése, a központ neve National Center for the Analysis of Violent Crime-NCAVC). 1986-ban a magatartáskutató-egység erőszakos bűncselekmények elemzésével foglalkozó része kettévált, az egyik felel a kiképzésért és a kutatásért, a másik a profilokat alkotja meg és a bűnelkövetők elfogását megszervezi. Ahhoz, hogy sikeresebb legyen ez a program, tanfolyamokat indítottak a rendőrségi kiképzőközpontokban. Az emberölésen kívül erőszakos közöszlések, gyújtogatás, terrorista támadások megelőzése és felderítése érdekében is végeztek kutatómunkát. A profilalkotást meghatározott nyomozók végzi, akik nagy gyakorlattal rendelkező nyomozók és van köztük egy programigazgató.²⁴

Amerikában 1985 óta működik a VICAP Program (Violent Crime Analysis Program), amely erőszakos bűnelkövetők elfogására szolgál. Akkor történik elemzés, ha ismert vagy ismeretlen elkövető által elkövetett emberölés és az szexuálisan motivált, vagy valószínű, hogy sorozatos. Eltűnt személyek esetében vagy ha azonosítatlan a holttest.

Az ismert elkövetőkkel kapcsolatban is szükséges az adatszolgáltatás, mert a rendszerben található megoldatlan ügyekkel össze lehet kapcsolni. Ezt a programot állami és helyi szinten

²³ www.tiboru.blogrepublic.eu/2011/03/23/quantico-fbi-akademia/

²⁴ DR. KISS Anna- *A profilalkotásról* Ügyészek Lapja 1996/2. szám

is használták a bűnüldözők. Ez a web oldal nem elérhető a média, illetve a nagyközösség számára.

Eredetileg egy 116 oldalas kérdőív alapján dolgozták fel a profilalkotók az információkat, de amióta a VICAP Program beindult egyötödére csökkentették.

6.2. Egyesült Királyságban a profilalkotás

Először az 1980-as évek közepén használták fel a bűnügyi nyomozásban a profilalkotást. Az angol rendőrök az FBI-tól kértek segítséget, hogy egy sorozat bűncselekmény ismeretlen elkövetőjét felderítsék. Ennél a nyomozásnál bevontak két pszichológust is, hogy rajzolják meg a profilt.

Az első sikeres profilalkotási módszer 1984-ben volt, amikor egy emberölés ügyben használtak fel ezt az új módszert. Paul Britton pszichológus nevéhez fűződik ez a nagyszerű siker. A módszert akkor kezdték el széles körben alkalmazni, amikor John Duffy-t egy emberölés-sorozat tettesét azonosították ily módon.

Ez az ügy „vasúti gyilkosságok” néven lett híres, több rendőri szerv és David Canter kutatócsoportja által készített profil alapján tudták meghatározni az elkövető lakóhelyét és tulajdonságát. Sikerrel zárult a nyomozás, és innentől kezdve a módszert általánossá vált. Az Egyesült Királyságban a Főkapitányok Szövetsége a Belügyminisztériummal közös bizottságot hozott létre, amely a profilalkotással foglalkozott. 1992-től külön szak a nyomozóknak a Surrey-i egyetemen, amelynek a neve, Pszichológia a nyomozásban. Az angol rendőrség 1993 márciusában központi információs szolgálatot hozott létre, amely arról adott információt, hogy az adott ügyben, a rendelkezésre álló információk alkalmasak-e a profilalkotásra., illetve náluk volt bejegyezve azoknak a személyeknek a listája, akik alkalmasak ezt a módszert elvégezni. A listán rendőrtisztek, oktatási intézményekben illetve kórházakban dolgozó pszichológusok voltak. A szakértők közül volt, aki gyermekek ellen elkövetett nemi bűncselekményekre szakosodott. Nyilvántartást végeztek azokról a rendőri szervekről is, amelyektől segítséget lehetet kérni. Az Egyesül Királyságban két módszert lehet elkülöníteni klinikai-pszichológia és statisztikai módszer. A klinikai-pszichológiánál interjúkat készítettek az elkövetőkkel, akik emberölést vagy erőszakos közöszlést követtek el. A statisztikai módszernél az adatbázisban nyilvántartott eseteket elemzik. Ez a módszer matematikai valószínűségeen alapszik.²⁵

7. Profilalkotás a külföldi gyakorlatban

Egy olyan esetet mutatok be, ahol az FBI magatartáskutató-egysége nyomozott és alkalmazta a profilalkotást, ezzel a módszerrel tudták az elkövetőt azonosítani.

²⁵ Bendzsák Katalin- Benke Miklós: Profilalkotás mint nyomozási módszer Rendészeti Szemle 5.

7.1. Az eset ismertetése

(Robert K. Ressler tanulmánya) Az áldozatot egy 26 éves nőt 15 óra körül holtan találtak abban a házban ahol lakott a tetőkijáró-lépcsőfordulójában. Az elkövető brutális erőszakot alkalmazott a sértettel szemben. A holttest meztelen volt, arcán zúzott sérülések, mellbimbóit levágták, testére trágár szavak voltak írva tollal. Az arcán széklet volt és azt letakarta az elkövető a sértett saját fehérneműjével. A csuklójára rá volt kötve a harisnyája. Testét különböző helyeken harapásnyomok borították. Az elkövető a sértett fülbevalóit kiszedte a füléből és a teste mellé két oldalra helyezte el. A nyomozást lépésről lépésre le lehet bontani.

Az első lépés: A nyomozók a helyszíni szemle során megállapították, hogy azok a tárgyak, amiket a holtesten vagy a holtest körül találtak, azok mind a sértetté volt. Az elkövető viselkedéséből kiderül, hogy nem tervezte meg a bűncselekményt, mert nem vitt magával fegyvert vagy ragtapaszt, amivel betapasza a sértett száját.

Második lépés: Spontán elkövetés volt, mert semmi jel nem utalt arra, hogy az elkövető várt volna az áldozatára. A holtest nem azon a helyen volt, ahol megölték, tehát az elkövető épületen belül szállította a sértettet. Az áldozta alacsony volt, vékony, gerincbetegségben szenvedett. Lakásától nem messze dolgozott, mint tanár és a szüleivel élt együtt. A szülőktől megtudták a nyomozók, hogy reggel 6 óra 30 perckor kelt fel, reggelizett és elindult a munkahelyére.

Harmadik lépés: Az orvos szakértő megállapította, hogy fulladás okozta a halálát, mert fojtogatás nyomai voltak a sértetten. A halál körülbelül 8 órája állott be. A mell és a comb környékén harapás nyomok voltak. Megállapították, hogy sem a halál beállta előtt, sem utána nem közösült az elkövető a sértettel, de a testén mégis ondó foltok voltak. Mellbimbóit a halál beállta után vágták le késsel. Kiderül, hogy a kérdéses napon a ház egyik lakója megtalálta a sértett pénztárcáját a lépcsőházban 8 óra 20 perckor és ezt 14 óra 50 perckor adta át a sértett édesanyjának. Az édesanyja megpróbálta felhívni lányát munkahelyén, ahol megtudta, hogy lány nem ment be aznap az iskolába. A szülők keresni kezdték és meg találták a holttestet a lépcsőfordulóban.

Negyedik lépés: Megállapították a nyomozók, hogy ez egy egyes emberölés, és az elkövetőnek az elsődleges célja az volt, hogy szexuálisan kielégüljön. Az elkövető a helyszínt elrendezte, ez arra utal, hogy bizonyos tervezés volt és valószínű, hogy az ölés gondolata régóta foglalkoztatta. A sértett alacsony rizikófaktorba tartozott, mert átlagos, visszahúzódó természetű, fiatal, aki támadás esetén nem tud védekezni, ezért könnyen védekezésképtelenné tudta tenni az elkövető. A cselekmény elkövetése során az elkövető nagy kockázatot vállalt, mert nappal hajtotta végre a bűncselekményt és meg volt a lehetősége annak, hogy meglátják amikor a helyszínre érkezik és onnan távozik. Az elkövető ismerte a helyszínt és úgy gondolta, hogy senki nem fogja megzavarni elkövetése során, az áldozat valószínű, hogy véletlenül akadt össze az elkövetővel.

Ötödik lépés: A cselekmény rekonstruálása során megállapították, hogy az nem egy eddig felismert sorozat része. Az elkövető ismerte a helyszínt, oka volt, hogy reggeli órákban ott járt, valószínű, hogy a környéken lakott vagy dolgozott.

A sértett nem védekezett a támadás során, talán azért mert nem tartotta fenyegetőnek vagy ismerte, illetve látta korábban vagy valamilyen egyenruhás ember volt. A sértett valószínűleg a támadást követően azonnal védekezésre képtelen állapotba került és könnyen el tudta vinni a lépcsőfordulóba és elkövette a fentiekben leírt cselekedeteket. Az elkövető a helyszínen nyugodtan viselkedett, tudta, hogy nem jár arra senki.

Hatodik lépés: A végén elhelyezte az áldozatot egy megalázó pozícióba, ez azt jelenti, hogy nem bánta a tettét és nem érez részvétet. Ahogy elhelyezte a holttestet arra utal, hogy már korábban fantáziált erről. Kész terve volt, csak a sértett arcán lévő széklet nem illett oda, azt azért takarta el. Az elkövető csak egy tárgyat vitt magával, a sértett medálját emlékébe, de semmi mást nem vitt el, ez arra utal, hogy nem nyereségvágyból követte el a tettét.

Hetedik lépés: Az összegyűjtött információk alapján megalkották a profilt.

- Az elkövető 25 és 35 év körüli,
- átlagos megjelenésű, az adott környéken nem kelt feltűnést,
- az intelligenciája átlagos, legfeljebb középiskolai végzettsége lehet,
- katonai szolgálatot nem teljesített,
- valószínűleg munkanélküli, amennyiben nem akkor szakképzettséget nem igénylő munkát végez,
- feltehetőleg az elkövetés ideje alatt nem volt alkohol és kábítószer befolyásoltság alatt,
- nem volt partnerkapcsolata, ha mégis akkor fiatalabb nővel, mert a kapcsolatban domináns szerepre vágyik,
- szexuálisan nem rendelkezik nagy tapasztalattal,
- szereti a pornográf kiadványokat és a szadizmust,
- az, hogy ezeket a cselekedeteket egy holttesten végezte arra utal, hogy képtelen a kommunikációra,
- az áldozatra írt szöveg, kihívó volt a rendőrséggel szemben.

7.2. Hogy történik egy ilyen ügyben a nyomozás?

A nyomozás nagy erővel folyt, körülbelül kétezer embert hallgattak ki. Aki gyanús volt a nyomozóknak, azoktól írásmintát vettek és összehasonlították az áldozaton talált írással, de nem vezetett eredményre. A környékbeli elmeógyógyintézetben távollévőket is ellenőrizték. Az FBI Magatartáskutató Egysége profiljában megemlítette, hogy az elkövető számít arra, hogy előbb utóbb a rendőrség látókörébe kerül. A cselekményt követően 13 hónappal fogták el az elkövetőt. A rendőrség a profil alapján már korábban ellenőrzött 22 személyt ismét ellenőrzött, ezek közül egy volt, aki nagyobb figyelmet igényelt. Erre a személyre eddig azért nem terelődött nagyobb figyelem, mert az apja aki az érintett ház földszintjén lakott, azt mondta, hogy fia elmeógyógyintézetben van és onnan nincs lehetősége eltávozni. A nyomozók ezt nem ellenőrizték kellő pontossággal először, de most kiderült, hogy kapott eltávozást.

Az elkövetőt összehasonlították a profilal:

- 30 éves,
- átlagos megjelenésű,
- középiskolai tanulmányai után tovább akart tanulni, de nem tudta a vizsgát letenni,
- katonai szolgálatot nem teljesített,
- munkanélküli színész,
- 16 éves korában halt meg az édesanyja,
- nőkkel félénk volt, nem volt barátnője, sosem volt házas,
- egyedül élt, lakásán sok pornográf kiadvány,
- sokszor volt pszichiátriai kezelésen, mert depresszió gyötörte,
- a cselekményt megelőzően sokszor akart öngyilkos lenni,

Az elkövetőt elítélték. ²⁶ A profilalkotás ebben az esetben úgy segítette a nyomozást, hogy az elkövetői kört leszűkítették, így egy olyan személy került a nyomozók látóterébe, aki fölött előzetesen egy ellenőrizetlen információ következtében elsiklottak. A profilalkotás segítségével szűkíteni lehet az elkövetők körét vagy akár olyan személyekre is ki lehet terjeszteni, akik valamilyen oknál fogva nem szerepelnek a nyomozók listáján ²⁷

8. Befejezés

Magyarországon még kísérleti stádiumban van a profilalkotás, de kiállta az első próbákat.

Az biztos, hogy a profil nem váltja ki a hagyományos nyomozati eszközöket és technikákat, nem tudja megmondani pontosan, hogy ki az elkövető, de rámutat arra, hogy milyen típusú elkövető követte el a bűncselekményt.

Szerintem, azért nagyon hasznos, mert ez egy olyan módszer, aminek alapján el lehet indulni, ha ismeretlen elkövető a tettes. ²⁸

A lezárt ügyeket megnézve, megállapítható, hogy 75–80%-ban megegyeznek a profilban megjelölt tulajdonságok az elítéltek tulajdonságaival. A profilalkotás tudománya, azért is nagyon fontos, mert nemcsak emberölés bűncselekményekben, de általánosan minden erőszakos bűncselekményekben alkalmazható. Amerikai Egyesült Államok módszere a pszichológián alapszik, ellentétben a magyar módszerrel, hiszen hazánkban a profilalkotás a szociológián, matematikán, és statisztikán alapszik. Ha hasonló sértett sérelmére, hasonló módon követnek el bűncselekményt, akkor lehet arra következtetni, hogy az elkövetők azonos körből kerültek ki. A módszer akkor tud jól működni, ha a felderített emberöléseket részletesen rögzítik. Ezt egy számítógépes programmal tudják megoldani, mert jellemző szempontok szerint kiválogatják a hasonló minősített ügyeket és ezzel szűkítik a lehetséges elkövetői kört. Természetesen a nyomozás során átnézik a helyszíni szemle során készült jegyzőkönyveket, fotókat, szakértői véleményeket és így készítik el a profilt.

²⁶ DR. KISS Anna: *Profilalkotás mint új kriminalisztikai módszer?* Kriminológiai és kriminalisztikai évkönyv 1995,

²⁷ BENDZSÁK Katalin- BENKE Miklós: *Profilalkotás mint nyomozási módszer* Rendészeti Szemle 1994/5. szám

²⁸ NAGY Enikő - ELEKESNÉ Lenhardt Zsuzsa: *A specifikus elkövetői profilalkotás elmélete és gyakorlata* Belügyi Szemle: 2004/6. szám

Ez a profil természetesen tartalmazza elkövető nemét, korát, magasságát, vagyoni helyzetét lakáskörülményeit, partnerkapcsolata van-e, milyen végzettségű, milyen kapcsolatban állt az áldozattal, csoportosan vagy egyedül ölt. A magyar rendőrség pár éve alkalmazza a profilalkotó módszert, elsősorban emberölések elkövetői után nyomoznak.

A rendőrség szerint a „modern profilalkotás elsősorban már nem a pszichológus spekulatív módszereire alapoz, hanem a rendőrség által, a felderített bűncselekményekről összegyűjtött adatbázisra”

9. Felhasznált irodalom:

ALFÖLDI Ágnes Dóra- *A profilalkotás Tudományterületi Elhelyezkedése és térbeli modelljei* Magyar Tudomány www.matud.iif.hu/2012/08/13.htm

BENDZSÁK Katalin- BENKE Miklós: *Profilalkotás mint nyomozási módszer* Rendészeti Szemle 1994/5. szám, 21-37. o.

DR. FÜLÖP Gyula- *Bűnözői profilalkotás a hazai bűnüldözésben* Belügyi Szemle 1997/ 12. szám, 5-11. o.

DR. KISS Anna: *Profilalkotás mint új kriminalisztikai módszer?* Kriminológiai és kriminalisztikai évkönyv 1995, 217-232. o.

DR. KISS Anna- *A profilalkotásról* Ügyészek Lapja 1996/2. szám, 24-34. o.

DR. TATÁR László: *Profilalkotás a bűnüldözésben* www.drtatar.hu/profiling_hu.htm

FARAGÓ Ottó: *Sorozatgyilkosok* 239-246. o.

GAMPEL Andrea-SZÉKELY György László- *A profilalkotás alkalmazásának lehetőségei a magyar büntetőeljárársban* Ügyészek Lapja 2009. tizenhatodik évfolyam különszám, 19-31. o.

HETÉNYI József: *Profilalkotás mint nyomozási módszer* Főiskolai Figyelő Plusz 1995/4. szám, 474-491. o.

KEMÉNY Gábor- *A profilalkotás adaptálásáról* Belügyi Szemle 1999/ 3. szám, 3-20. o.

KEMÉNY Gábor - *A profilalkotás segítheti a nyomozást, de nem csodaszer* www.jogiforum.hu/hirek/21362

LEHOCZKI Ágnes: *Irányzatok a bűnügyiprofil-alkotásban* Belügyi Szemle 2011/6. szám, 62-81.o

NAGY Enikő - ELEKESNÉ Lenhardt Zsuzsa: *A specifikus elkövetői profilalkotás elmélete és gyakorlata* Belügyi Szemle: 2004/6. szám, 51-65. o.

13/2001. (X. 2.) ORFK utasítás

Néhány szó a profilalkotásról www.ussk.blog.hu/2010/04/20/nehany_szo_a_profilalkotasrol

Legfőbb Ügyészség: *Bűnözés és igazságszolgáltatás* 2011, www.mklu.hu/repository/mkudok6160.pdf

A legkegyetlenebb sorozatgyilkosok, www.life.hu/gyogyulj/egeszseghirek/20110510-a-legkegyetlenebb-sorozatgyilkosok.html

Quantico, FBI-Akadémia, www.tiboru.blogrepublik.eu/2011/03/23/quantico-fbi-akademia/

Bűnügyi profilozó buktatta le a bolti sorozatgyilkost,
www.mr1-kossuth.hu/hirek/magazin/profil.html

A sorozatgyilkosok köztünk élnek, www.life.hu/gyogyulj/egeszseghirek/20101022-a-sorozatgyilkosok-koztunk-elnek.html